מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

ל"ל **ולטעמיך**. דתלית טעמא במילי דלית ליה רווחא והפסדא: **זכין** זוטר (ב) **ארבע כחמש**. דלית ליה רווחא טובא: **ה"נ דזכיניה זכיני**. בחמיה. והא לא פליג רבנן במכירת פחות מכן עשרים שאינו יודע בטיב משא ומתן מילי אלא (ג) כולהו תקון דלא ליהוי זכיני: **אלא**

היינו טעמא דמכירה קיים להו לרבנן כו' זימנין דמקרקשי כו' הלכך בכולהו מכירות תקון דלא ליהוי **זכיני: אי לאו דאיתי ליה הנאה. דליעבדן מילי. כודקין לקדושין.** אע"פ שהוא כן י"ג שנים ויום אחד והאשה בת י"ב שנים ויום אחד לא סמכינן אשנים לאחזוקינהו כגדולים וכני שיער להחשב קדושיהן ודאי אף להקל כגון לבטל קדושי שוקדים אחריו אלא עד שיהא בן עשרים וכיון דבדקנא לקדושין לגרושין למה לי לא נצרכא אלא ליבום דתנן (ד) בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו קנאה ואין נותן גט עד שיגדל (ה) לחליצה לאפוקי מדר' יוסי (ו) דאמר איש כתוב בפרשה אבל אשה בין גדולה ובין קטנה קא משמע לן (ז) דמקשינן אשה לאיש דלא כר' יוסי (ח) ולמיאונין לאפוקי מדרבי יהודה (ט) דאמר עד שירבה שחור קא משמע לן (י) דלא כרבי יהודה ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים לאפוקי ממאן דאמר בן שמנה עשרה והלכתא תוך זמן כלפני זמן והלכתא בגידל בר מנשה והלכתא כמר זוטרא והלכתא כאמימר והלכתא כרב נחמן אמר שמואל בכולהו: **מתני'** (יא) המחלק נכסיו על פיו ר' אלעזר אומר אחד (יב) בריא ואחד מסוכן נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה (יג) אמרו

ולטעמיך זבין שוי חמשא בשיתא הכי נמי דזכיניה זביני אלא קים להו לרבנן דינוקא מקרבא דעתיה גבי זוזי ואי אמרת זביניה זביני (א) זמנין דמקרקשי ליה זוזי אזיל מזבין לכולהו נכסי דאבוה אבל גבי מתנה אי לאו דהוה ליה הנאה מיניה לא הוה יהיב ליה מתנה (ב) אמרו רבנן תיהוי מתנתו מתנה (ג) דלעבידו להו מילי אמר רב נחמן אמר שמואל בודקין (ד) לקדושין לגרושין ולחליצה ולמיאונין ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים ויכין דבדקנא לקדושין לגרושין למה לי לא נצרכא אלא ליבום דתנן (ה) בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו קנאה ואין נותן גט עד שיגדל (ו) לחליצה לאפוקי מדר' יוסי (ז) דאמר איש כתוב בפרשה אבל אשה בין גדולה ובין קטנה קא משמע לן (ח) דמקשינן אשה לאיש דלא כר' יוסי (ט) ולמיאונין לאפוקי מדרבי יהודה (י) דאמר עד שירבה שחור קא משמע לן (יא) דלא כרבי יהודה ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים לאפוקי ממאן דאמר בן שמנה עשרה והלכתא תוך זמן כלפני זמן והלכתא כגידל בר מנשה והלכתא כמר זוטרא והלכתא כאמימר והלכתא כרב נחמן אמר שמואל בכולהו: **מתני'** (יב) המחלק נכסיו על פיו ר' אלעזר אומר אחד (יג) בריא ואחד מסוכן נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה (יד) אמרו

ולטעמיך זבין שוי חמשא בשיתא. ולא"ת גם בגדולים נמי אין ממכרו מכר בכה"ג דהוי ליה בטול מקח ומחזיר אותה וי"ל דלאו דוקא נקט חמשא בשיתא אי נמי דוקא ואתי שפיר למה שמפרש ר"ת דאין אותה לקרקעות אי נמי כגון שאמר בפירוש יודע אני שאינו שוה כל כך אי נמי לא יתבטל לגמרי כיון דליכא יותר משתות: **בודקין** לקדושין ולגירושין. הך בדיקה אחר שהגיע (ו) לכלל שנים אבל מקמי שנים הוו שערות שומה בעלמא כדאמרינן בנדה פרק (ב) (נא סימן) (דף נב וסס) וגם מהיות הך בדיקה לענין שאם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר אי משכחינן בתר הכי סימנים בתראי לא הוו קדושין ואי לא משכחי סימנים הוי ספיקא דחייסינן שמא נשרו בספיקא דאוריתא כי הכא דאמר בפ' בא סימן וליכא למימר (ז) דאם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר חייסינן לקדושי [שניהם] וכדשמואל דאמר בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עט:) קדשה אביה בדרך וקדשה היא עצמה בעיר חוששין לקדושי [שניהם] דהתם לא קאמר הכי אלא כיומא דמשלם שית שבאותו יום בגרה אבל הכא שהגיע כבר לגדלות ממנן גדול לא:

ולגירושין. אם לא ימצאו שערות לא יהיו גירושין דלא סמכינן אחזקה להקל וכן לחליצה ולמיאון ואע"ג דגבי מיאון אמרי' בפ' בא סימן (דף מח: וסס) קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה צריכה בדיקה לחזקה הביאה סימנין היינו היכא דלא בדקנא אבל היכא דבדקנא ולא אשכחינן יכולה למאן ולא חייסינן שמא נשרו כיון שלא בעל כדאמרי' בפ' בא סימן (ד' נב.) מיהו נזמן הזה לא נקיטינן בהכרת גומות (ח):

וכי מאחר דבדקנוה לקדושין לגירושין למה לי כו'. ולא"ת ומאי קושיא וכי מוכה הוא לבדוק לקדושין אבל לגירושין צריך הוא לבדוק אם הוא גדול לגרש ועוד דהוה ליה למימר האי ליפנא למאי הלכתא בדקינן לגירושין דממה נפשך היא מגורשת שאם היה קטן בשעת קדושין אפי' גירושין לא בעי ואם היה גדול עכשיו הוא (ט) גדול בשעת גירושין ואם היה ספיקא הא ספיקא דאוריתא לחומרא דחייסינן שמא נשרו כדאמרי' בפ' בא סימן (שם) ודוחק לומר דבודקין לקדושין דהייטו אם לא מצאו שערות לא מהא מקודשת דלא חייסינן שמא נשרו דהוא אז מילתא דשמואל נהכי דלא כהלכתא: **לחליצה** לאפוקי מדר' יוסי. ולא"ת אימא דלענין אים מיירי בהתם אפי' ר' יוסי מודה וי"ל דמשמע לי' דמיירי כיון בתשה דומיא דלגיטין ולקדושין דמיירי כיון בתים כיון בתשה: **לאפוקי** מדר' יהודה בו'. ואם תאמר מנא ליה לאפוקי מדרבי יהודה דלמא בבדיקה דרבי יהודה איירי ויש לומר דומיא דבדיקות דלעיל דהוי ג' שערות מיהו צריך עיון אי קאמר ר' יהודה למילתיה גבי מיאון דוקא או לא: **עד** שירבה שחור על הלבן. פי' רבינו שמואל דלא גרסינן על הלבן ור"י אומר דגרסינן שפיר דעל הלבן היינו על הבשר שהוא לבן ואיידי שהזכיר שחור בשיער הזכיר בשר בלשון לבן (ט): **רבי אלעזר אומר אחד בריא ואחד מסוכן בו'.** הכי גרים רבינו תם ר' אלעזר ולא ר' אליעזר והוא ר' אלעזר בן שמוע דאי גרים ר' אליעזר היה קשה מדתני בתר הך בבא פליגתא דר' אליעזר ורבי יהושע גבי קנין דשכיב מרע בבבא אחרימי ואי גרס ר' אליעזר בתרוייהו א"כ ליערבינהו ואיתניעהו המחלק נכסיו על פיו רבי אליעזר אומר אחד בריא כו' בד"א בחול אבל בשבת דבריו קיימין ר' יהושע אומר כו' אלא מדפליגיהו לתרי בבי שמע מינה הראשון הוא ר' אלעזר בן שמוע ועוד דאיה דקאמר בגמרא א"כ לו קונין מש"מ ואפילו בשבת ולא לחוש לדברי ר' אלעזר כו' ואי גרס ר' אליעזר הא אית ליה בסמוך דבשבת דבריו קיימין בלא קנין ועוד מאי האי דקאמר אמרו

מסורת הש"ס

א) נדה דף סה. סנהדרין דף עה., ב) נדה דף נב. יומות דף קה., ג) חולין דף כו: נדה דף נב. יומות דף יב: מכותות דף לו., ד) ניטין דף יד., ה) ל"ל חמשא בשיתא. ו) ל"ל אמרי. יעב"ן, ז) (ל"ל יוא דומן (דף מו.), ח) (יעי' תוס' שם נב: ד"ה הלכה ותוס' שם מנ. ד"ה ואכ"מ ר' שמעון), ט) (יע"ש תוס' חולין כו: ועי' תוס' כתובות לו. ד"ה עד).

הגהות הב"ח

(א) גמ' מתנתו מתנה כי היכי דלעבידו להו מילי: (ב) שם כתבנה אלא מתנה ואחכמים אומרים אלו ואלו נקנין באמירה אמרי לי מעשה: (ג) רשב"ם ד"ה ה"נ וכו' אלא בכולהו תקון: (ד) ד"ה רבי אלעזר וכו' ר' אלעזר ס"ל דדברי שניהם מרע: (ה) ד"ה ואחר מכולן כו' ה"ה היכא דעבד. נ"ב ומיתה ס"ב אמאי נקנו כמעשה דמרוחי ומת הא אמילו בלא מת נמי כמו שאקנה חיים דף קנא ע"ב ודאיתן לומר דנקנו מת לאורחי דשכיב מרע היה אלמן אם לאיש וכמו שהשיבו לו משם ראיה מרוחי גרש היה ונראה בעיני דנקנו ומת לאורחי דמלוי מיניה אתמשיקנן ולכך אם עמד מחר ואע"ג דקנו מיניה אתמשיקנן דבעי קנין אפילו בחלוה מתמת מיתה וכדאמרינן לעיל בגמ' דמעשה דבני ריאל מלוה מתמת מיתה כי' ומה שפי' רש"ב בקמוך בקמוך לאיכא לאימר דמתה ר"ל מלוה מתמת מיתה אינו אלא לפי שמשמע דמרוחי אלא לפי מעשה דבני ריאל הלא ר"ל מוקים לה בחלוה מתמת מיתה ולרבי לפרש דלף לפי זה שפיר השיבו דמדנקנו הוא בשנים [עשר מנה ומאי נקטא מינה אם] לא אינו יודע דמתמת ש"מ אלא שיר שיהא דהשמת אי אפשר לומר דהמעשה היה בחלוה מתמת מיתה דא"כ [אין חילוק כין] מתנה אלא שיור לו בשיור אלא נע"כ דמתנת שכיב מרע [לא כעי קנין]: (ו) תוס' ד"ה ניקון וכו' שהגיע בבר לכלל שנים וכו' ומתביא הך דבדקה בפ"ל ותיכת ונס נמתקן: (ז) בא"ד אליבא למימר לשמואל דאם פשטה וכו' דהתם לא קאמר שמואל הכי: (ח) ד"ה וכי מאחר וכו' ובבבי הוא נמי גדול:

מוסף רש"י

בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו קנאה. ליורמה ואלא מיפטר עוד בחלוצה אלא בגמ' (שבודרין נה:) חכה נמבבי אחיו, ואע"ג שאין קנין לקטן, הרי קטיה לו ושומתה (נדה מה.). ואין נותן גט עד שיגדל. אם כא לגרשה. דקיומי אחיו קדושין נמוכין וגירשין של זה לאיש גירשין נמוכין לאיש כן דעת (שם) שהרי על ידי קדושי אחיו גדול נאסרה וגירשין של זה אין אומן אומנין לאפקיע קדושי אחיו, דקנין הוא ואינו כן דעת (שבודרין נה:). דאמר איש כתוב בפרשה. אם לא יאפוק אלים, אלכך קנין לא אלין, אבל אשה כין גדולה כין קטנה (נדה נב.). דמקשינן אשה לאיש. ולמה לא יאפוק אלים, ולמה קנין, ולמה נמי אע"ג דלא כתיב מישוטא בעינן גדולה כאלים, דאיתקש לה דכתיב בקרא ועלמה כתמה בשערה (כתובות קה:). עד שירבה שחור. שיהיו שם שערות הרבה (שם יב:). שיוקף אחזו מקום כשער, ומתמת נדה (נב:) מפרש לא שירבה מתם אלא שיהו שתי שערות לחוטות שוכבות ונראה כמו שירבה המחור (חולין כו: וכע"ז בתוכות לו.). המחלק נכסיו על פיו. על פי נוחתו מחלק נכסיו לבניו ולא כאמר המחרישים שאולקים היורשים כשוה (בגיטין יד:). נקנין בכסף ובשטר ובחזקה. שכבר הן נקנים מן הכרחן, ושכ"מ נמי ר"ל לא לאו לאקנינהו נהכי לא מיקנו (שם).

עין משפט
נר מצוה

קמא א ב מרי פכ"ט מהל' מכירה הל' יג יד סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' רלה סי"ד:
קמב ג מרי פ"ד מהל' אישות הלכה ז ושיין בהשגות ומגיד משנה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' מג סעיף ג:
קמב ד מרי פ"ח מהל' יבום הל' עז סמג עשין כח טוש"ע אה"ע סי' קסו סעיף ג ב:
קמד ה ו מרי שם שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ג ד:
קמה ז ח מרי פ"ד מהל' אישות הל' ז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' קנה ס"כ:
קמו ט מרי פ"ג מהל' שכיר ומגנב הל' ג סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' רמח סעיף ה:

רבינו גרשום

ולטעמיך. דמקשת הכי מי מצי זבין שפיר בנכסי אביו. דזבן שוה ד' בחי' ה"נ דזכיניה זביני. אלא לא אזיל כלל משום האי טעמא דזכין שפיר ולא משום דלא אתו לידיה דלא מצי למיהב מתנה אלא מאי טעמא אין מכירתו מכירה אע"ג דזבין שפיר דגזרינן האי דזבין שפיר אגב האי דלא זבין שפיר דכי היכי דהאי אין מכירתו מכירה הכי נמי אירך דקים להו לרבנן כו': מילי. הנאה דגמילות חסד: אמר רב נחמן אמר שמואל בודקין לנישין ולקדושין ולחליצה ולמיאונין. אי הוה בן י"ג שנה ויום אחד: (ולמכור בנכסי אביו. לא מצי למיזבן): ואם בת היא לחליצה ולמיאונין בודקין אם היא בת י"ב שנה ויום אחד: ולמכור בנכסי אביו. לא מצי למזכן עד שיהא בן עשרים והביא שתי שערות: וכיון דבדקינא. ליה לקדושין דגדול היה כשקדשה כל שכן דלגירושין הוי גדול: לא נצרכה אלא לקדושי יבם. דבן תשע קנאה והרא אשתו ואם דעתו לגרשה אינו רשאי עד שיגדל: איש כתיב בפרשת יבמים. ככה יעשה לאיש ומקשי' אשה לאיש דזה וזה עד שיגדילו: לאפוקי מדר' יהודה דאמר. עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב' שערות. ר' יהודה אמר עד שירבה שחור כו' קס"ל דהלכה כת"ק דר' יהודה: תוך זמן כלפני זמן. ואין מכירתו מכירה: והלכתא כגידל בר מנשה. כדשלח ליה רבא: והלכתא כמר זוטרא. דאמר לא אמרינן דעדותן עדות אלא במטלטלין: והלכתא כרב נחמן אמר שמואל בכולהו. דאמר בודקין לגירושין כו': **משנה** המחלק נכסיו על פיו. כגון שכ"מ שאינו צריך לקנין ולא כתיבה ולא משיכה אלא בדבור בעלמא: ר' אליעזר אומר אחד בריא ואחד מסוכן. המחלק על פיו: נכסים שיש להן אחריות. כלומר ר' אליעזר לא אסיר לה דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי וצריכין כל חיזוקין כבריא:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com